

15. lecke

Lyukasztott bélyegek

Néhány angol gyarmati területen felülnyomás helyett lyukasztást alkalmaztak a közönséges forgalmi bélyegek hivatalos bélyeggé változtatásakor. OH.M.S. (On His Majesty's Service = Őfelsége szolgálatában) vagy O.S. (Official Service = Hivatalos) betűket lyukasztották a bélyegbe.

A magyar posta 1906-ban Budapest 4 és 6 hivatalában a helyi ajánlott levelek felvételekor AUT lyukasztású „Turul” 10 filléres bélyeget ragasztottak fel. Ezeket a bélyegeket 1907 közepéig használták, levélben nagyon ritkák és értékesek. 1921-ben az aratós és parlamentes bélyegek íveit hármassal lyukasztással látták el. Az aratós bélyegek két középső függőleges oszlopát, a parlamentes bélyegek két középső vízszintes sorát lyukasztották ki.

Hármassal lyukasztású „Aratós” bélyeg¹

Ugyanezt tették a „Hivatalos” és a „Pirosszámú zöldportó” bélyegekkel is a magyar posta részéről.

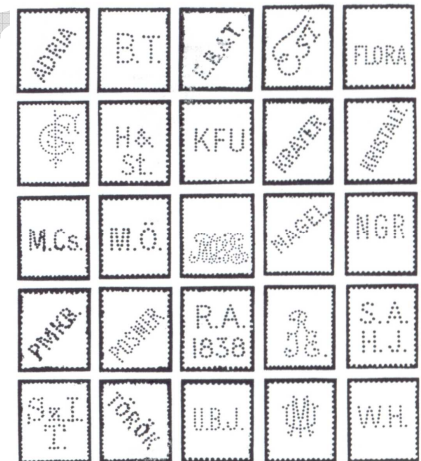
Hivatalos és Pirosszámú zöldportó hármassal lyukasztással²

Egyes nagy levélforgalmú vállalatok, intézmények, magánszemélyek részére a kereskedelemügyi miniszter 1877-ben engedélyezte a bélyegek perforálását, céglyukasztását.

Ennek az volt a lényege, hogy a postai értékcsikkek eltulajdonításának megelőzésére ezek a cégek a cégnévre jellemző betűket vagy ábrát lyukasztottak az általuk használt értékcsikkekre.

Őfelsége Viktória királynő³

Különböző céglyukasztások⁴

Hivatalos bélyeg: több postaigazgatás területén állami hivatalok, hatóságok és hasonló elbírálás alá eső intézmények hivatalos levelezéséhez rendszeresített bélyegfajta.

¹ Forrás: saját anyag

² Forrás: saját anyag

³ Forrás: <http://hell.blog.hu/media/image/pics/queen2.jpg>

⁴ Forrás: Surányi-Visnyovszki: Magyar bélyegek kézikönyve

A postai alkalmazott, ha nem céges borítékon talált céglyukasztásos bélyeget, felhívta az illető vállalat figyelmét a lopásra.

Céglyukasztásos bélyegek⁵

A céglyukasztások a [II. világháborúig](#) voltak divatban. Az 1947-48-as államosításokkal gyakorlatilag elvesztette jelentőségét, a posta 1964-ben ennek használatát hivatalosan is megszüntette. A céglyukasztásos bélyegek gyűjtése izgalmas és érdekes gyűjtési terület.

Beszélnünk kell még a bélyegek lyukasztásának egy különleges módjáról. 1957-ben adták ki az 1950-es „Repülő” sorozat 20 Ft névértékű záró értékét. A posta a bélyeget vízszintes hármassal is kiadta, de ezt a postahivatalok nem árusították.

Lyukasztás nélküli és hármassal lyukasztású bélyeg⁶

Megsemmisítési céllal a kimaradt, felhasználásra nem került bélyegeket megsemmisítő lyukasztással látják el.

Megsemmisítő lyukasztás⁷

Céges boríték: cégek által használt, a cég jelvényét, logóját tartalmazó boríték.

Céges boríték a XX. század elejéről⁸

Záró érték: legnagyobb névértékű bélyeg a sorozatban.

Értéktelenítés: postai értékcikkeknek postabélyegzővel, tollvonással, tintaceruzával való átírása, festékezett ujj lenyomatával, befestékezéssel, megcsönkítással (letépés, bevágás), **lyukasztással**, egyszerű felragasztással való tönkretétele, mely az értékcikkek postai szolgáltatás ellenértékéért való felhasználását lehetővé teszi.

⁵ Forrás: saját anyag

⁶ Forrás: saját anyag

⁷ Forrás: saját anyag

⁸ Forrás: saját anyag